

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Epistolaris Seu Epistolae Morales Ad usum
familiarem Vario Argumento Scriptæ**

Pexenfelder, Michael

Dilingae, 1686

XXXII. Ad Eugenium Sophronium de vera Nobilitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69435](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69435)

optare non possim. Interea perfer & per-
dura.

XXXII.

AD

EVGENIVM SOPHRONIVM

De vera Nobilitate.

EPistolâ nudius-tercius ad me datâ signi-
ficâsti, nuper domi tuæ exortum esse con-
flictum, seu potius jurgium, parûmque ab-
fuisse, quin illud sanguine tingeretur: invita-
tos à te ad frugale epulum amicorum quos-
piam, & inter eos *Camillum*, juvenem nobi-
li genere oriundum; & inter alios *Cajum*,
munere Syndici fungentem, Juris utriusque
in paucis peritum. In mensa, ut fieri solet,
varij sermones (quos Symposiacos vocamus)
miscabantur; convivas fœcundi calices fecê-
re disertos. Inter alias quæstiones in medi-
um prolatas injecta est Nobilitatis mentio.
Arripuit eam occasionem *Camillus*, pro sapiæ
suæ extollendæ; cœpit plus æquo prædicare
stemmatis aviti claritatem; jactare atria fu-
mosis Majorum imaginibus plena. Diu pa-
tien-

O 3

tien-

tienter auscultavit Cajus, nec inficias iri-
 magnam esse Nobilitatis prerogativam; ge-
 nerositatem sanguinis meritò inter præcipua
 fortunæ munera numerandam. Sed cum Ca-
 millus non acquiesceret hujus laudis modera-
 tioni, & præ se contemneret inferiores nobi-
 litatis gradu insignes honores, bilem concitavit
 Cajo, adeò ut recitaret ex Juvenale verba
 culos:

*Stemmata quid faciunt, quid prædes-
 Pontice, longo*

*Sanguine censeri, pictòsque ostendem-
 vultus*

*Majorum? Miserum est, aliorum incum-
 bere fama,*

*Ne collapsa ruant subductis recta co-
 lumnis.*

Convitium interpretatus Camillus, surgit in-
 iras, arripit enses, manum admoveat capulo
 petiturus Cajum, nisi discumbentes cohibu-
 sent. Tunc quidem sine vulnere discessum est:
 remotis mensis suam quisque domum abiit:
 Camillus minarum spirans, etiam in abitu
 vindicandi ferociam præseferbat; Cajus pla-
 cido vultu, gratijs convivatori actis, excusa-
 bat importunum dissidium, & lento pede ex
 ædibus se efferebat. Tu quæris, quid nobis
 visum

visum sit in hac altercatione: Meam quidem
 tum subibant mentem Venusini Vatis versus
Vina parāt animos, faciuntq; caloribus aptos.
Subsequitur cacus amor sui, &

Attollens vacuū plus nimio gloria verticē:
 id quod Camillus factu suo ostendit. Cæte-
 rum quod attinet ad propositam quæstionem,
 quid de *Nobilitate* sentiam, sic mentem meam
 explico. Nobilitas, si vocis originem specta-
 mus, à *nosco* derivatur. *Nobilis* enim dicitur,
 quasi *Noscibilis*, nempe clarus & nominatus
 à virtute, genere, rebus gestis, per se aut
 Majores suos: accipitur in bonam & malam
 partem; dicuntur enim etiam scelere nobiles.
 Non desunt, qui, ut antiquitatem pro sapia de-
 monstrant, affirmant, familiæ suæ condito-
 res ex *Equo Trojano* prodijisse. D. Gregorius
 Nazianzenus triplicem Nobilitatem statuit:
 primam ait à DEO descendere, qui nos ad
 imaginem suam condidit; alteram à prisco
 sanguine, & claris natalibus; tertiam à vir-
 tute & sapientia. Alij præcipuos Nobilitatis
 fontes & capita accersunt à *Sanguine*, ab *Ar-*
mis, à *Litteris*. Quibus adduntur *Officia Au-*
lica, *Gesti Magistratus*, Insignia in Remp.
Merita. Qui Latinam linguam strictiùs ob-

servant, volunt *Nobilem à virtute*, *Generosum à Sanguine* dici. De Nobilibus clari stemmate oriundis sic censeo: habent, quod merito sibi gratulentur, & supremo Procretori gratias agant de illustrioris sanguinis prærogativâ. Nam

*Fortes creantur fortibus, & bonis
Est in juvenis, in equis patrum
Virtus, nec imbellem feroces
Progenerant aquila columbam.*

Horat. lib. 4. Od. 4.

Et Tullius *in orat. pro Sextio*. Omnes bene semper Nobilitati favemus; & quia utile est Republicæ, Nobiles esse homines, dignos Majoribus suis, & quia valere debet apud clarorum hominum, bene de Rep. meritorum memoria. Et verò non leve ad virtutem incitamentum est, Majorum res præclare gestas audire, eorumque imagines inspicere. Verùm vana est hæc gloria, nisi sit cum virtute conjuncta. Seneca Romanæ Sapientiæ exemplum ait: *Animus facit Nobilem, cuius quacunque conditione supra fortunam bene surgere*, epist. 44. Et Boëtius: *Hominum habentium mentium, virtutis genus est*. Vera Nobilitas à virtutibus orta est, quæ si absque

frustra jactantur cristatæ galeæ , & stantes
in curribus Æmiliani :

Non census, nec clarum nomen avorum,
Sed probitas Magnos, Ingenuosq; facit.

Et alius :

Nobilitas sola est , atque unica virtus.

Nobilitas virtute carens, quid aliud est, quàm
Truncus compluribus trophæis onustus, cui
subscribas: *Alienis spolijs.* Apud veteres Qui-
rites dicebantur *Nobilitatem in astragaljs ha-
bere,* qui pro Nobilitatis Insigni auream lunu-
lam in calceis, plumbum in capite gestabant.

Rectè cecinit ille :

Et genus, & proavos, & quæ nõ fecimus ipsi,
Vix ea nostra puto.

Aliena laudat, qui genus suum laudat : cui
possit illud obijci,

Feceris ipse aliquid, propter quod Nobilis
esses.

Nihilominus in felicitate Fortunæ ponendū,
claris Majorum imaginibus illustrem esse:
posse ostendere hastas, vexilla, phaleras, ma-
nubias de hoste reportatas: posse proferre In-
signia, clypeos, adoreas, fortitudinis præmia:
posse spectare in tesseris gentilitijs leones, ur-
sos, apros, tigres, struthiones, aquilas, mili-
tariis virtutis argumenta ac symbola. Salomon

laudaturus terram, felicitatem ejus à Nobilitate Regis ducit, Eccl. 10. 17. *Beata terra cujus rex nobilis est.* Ex hoc loco colligitur cum Bartolo Jurisconsulti privilegium nobilitatis, ut ex ea potius, quàm ex plebeijs familiaribus assumantur ad honores, & dignitates magistratus, & splendida urbium ac provinciarum munia. Quin & Plato in Alcibiade: Constantaneum est, inquit, meliores esse naturas nobili genere, quàm in ignobili, ac necessarium est, ut bene nati, si bene educantur, ita virtutum ad virtutem perveniant. Et in proverbij ejusdem Regis, encomium & ornamentum laudatissimæ matronæ ponitur, quod *Nobilis in portis vir ejus, quando sederit cum Senatoribus terræ.* Prov. 31. Apud Hebræos namque tribunalia & Confessus Judicum in ipsas portis, in aditu civitatis constituebantur, ut facilis esset ad ipsos accessus. Debentur igitur præcipui honores Nobilitati, si, quod Plato dixit, *bene educetur*; debentur torques & annuli aurei, si illis pro gemmis sit insensata modestia, comitas, humanitas; hinc amor & reverentia; nihil odiosius fastu & tumore. Jubeat moderatè de se sentire Nobilitatis origo, quæ solet plerumque esse tenuis, ut maxima *flumina fonte cadunt modico.* Procerissima arbo-

à Nob arbores olim *virga fuerunt* ; & Imagines
 Gentiliorum Insignium non rarò sunt ridi-
 culæ , ut olim *Silenorum* , diversis coloribus
 expictæ , ore monstrosæ , auritis capitum te-
 gumentis , morionum clavis armatæ , anima-
 lium cornua & ungulas exhibentes. Ex hi-
 storijs scimus, Agathoclem Siciliae Regem
 fuisse figulum, Justinum Romanorum Impe-
 ratorem subulcum, Tamerlanem pastorem,
 Saulem Hebræis imperantem ab asinis ad co-
 ronam, Davidem à pera & pedo pastoritio ad
 sceptrum ascendisse. Quapropter nemo se ve-
 tustis avorum ceris, & prisco stemmate ja-
 cter, aut novitios Nobilitatis titulos asper-
 necur; nam & *Novi* possunt perennare, & *An-
 tiqui* desinere. Iphicrati Atheniensium Duci
 cum quidam generis obscuritatem obijceret
 (nã patre sutore natus erat) respondit : *Meum
 genus à me habet originem, tuum verò in te
 desijt.* Idem fertur M. Tullius æmulis suis
 dixisse, & gloriatum, *se majoribus suis virtu-
 te praluxisse.* Poculum hic aureum, teste Plu-
 tarcho, Dijs dedicavit, prænomen, noménque
 suum litteris inscripsit, cognomen verò cice-
 re cælato indicavit. Ita Lentuli à lente, Fa-
 bij à fabis; Asinnij, Porcij, Corvini, &
 innumera alia à rure & silvis translata in il-
 lustres

Iustres pinnacothecas nomina. Quæ cetera
 ita sint, ne spernat nobilior sanguis
 pularem, neque lauri & hederæ, doctorum
 præmia frontium, excludantur ab imaginibus
 torquatis; generosorum etiam stemmatibus
 tum frontes rarò illimes fluunt, & ingeniorum
 ac sapientiæ rivi nihil facis de natalium
 vilitate trahunt. Tantò ergo ob insolentiam
 & jactantiam culpabilior Camillus, quanto
 laudabilior ob modestiam & temporationem
 Cajus. Tuum erit, utrumque pristinam
 amicitiam recomponere, & *Camilli*
nobilitatē Litteratam, Camillo natalium
 & avitam asserere. Vale, & hanc mentem
 eâ, qua scripsi, limitatione & explicatione
 accipe.

XXXIII.

ERNESTO ALITHINO
 Salutem.

Imago hominis pseudopolitici.

Quæris ex me per epistolam, quid sit,
 cur, cum *Politica sit Scientia Civilis,*
 & *πολιτεία*, Status Civitatis seu Regimen Ci-
 vile, cujus finis juxta Aristotelem est, felicitas